

برخی به اسم قومیت و مذهب دست به تفرقه می‌زنند/ استقبال روزافزون از دوره‌های آموزشی مجمع جهانی تقریب

مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی از آغاز فعالیت تا کنون در برهه های مختلف و متناسب با شرایط حاکم، اقدامات فرهنگی و اجتماعی بسیاری در سطح جهان اسلام و همچنین به صورت گسترده در سطح کشورمان ایران انجام داده است.

برگزاری همایش‌های منطقه ای و بین المللی، چاپ کتاب و مجلات، سفرها و نشست‌های داخلی و بین المللی و... اما یکی از کارها و اقدامات ماندگار مجمع در طول سالیان متمادی بحث "آموزش در قالب دوره ها، کارگاه‌ها و اردوهای آموزشی" است که با محتوای تقریبی و با حضور اساتید میرز اهل سنت و شیعه در میان اقشار گوناگون جامعه صورت پذیرفته است.

به همین دلیل خبرگزاری تقریب در یک نشست تخصصی با "محمد نخی" رئیس اداره دوره های آموزشی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی به گفت‌وگو پرداخته است که مشروح آن را در ادامه می‌خوانید.

محمد نخی با اشاره به این مطلب که اولین دوره های آموزشی معاونت امور ایران به

سال ۱۳۸۳ برمی‌گردد، گفت: این معاونت چندین دوره متوالی تا سال ۱۳۸۶ برای روحانیون کاروانهای حج برگزار می‌کرد و کسانی که این کلاس‌ها را درک کردند و به حج رفتند، به لحاظ تعامل، امور فرهنگی و مذهبی خیلی موفق تر بودند.

وی با توضیح این مطلب که بعد از آن به سراغ اهالی آموزش و پرورش رفته و ده‌ها دوره برای معلمان، دبیران و مدیران آموزش و پرورش مناطق تلفیقی برگزار شد، ادامه داد: حدود ۲ سال این دوره‌ها و کارگاه‌ها برای افسران ارشد عقیدتی سیاسی ناجا و ارتش برپا شد که در پایان دوره‌ها شاهد تغییر در برخی رفتارهای چالشی و تندرویهای فکری و عقیدتی بودیم.

این نویسنده و پژوهشگر با تاکید بر اینکه از سال ۱۳۹۷ فعالیت‌های تقریبی بخصوص آموزش‌های تقریبی مجمع تقریب حول محور دانشگاهیان و نخبگان جامعه شکل گرفت، خاطرنشان کرد: تاسیس کانون‌ها و دفاتر تقریب مذاهب اسلامی در دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی از جمله این اقدامات بود. امروزه ۲۵ دفتر تقریب در واحدها و مراکز دانشگاهی دانشگاه آزاد اسلامی در سراسر کشور وجود دارد که در قالب آن بالغ بر ۲۰۰۰ عضو هیئت علمی و استاد دانشگاه آموزش‌های تقریبی را دیده‌اند.

این مدرس دانشگاه بیان کرد: تنها در محدوده زمانی بهمن ۱۴۰۰ تا مهر ۱۴۰۱ تعداد ۱۳ کارگاه آموزشی تقریبی با عناوین و موضوعات مختلف فرهنگی و دینی و اجتماعی برگزار شده و حدود ۶۵۰ استاد دانشگاه در این کارگاه‌ها حضور فعال و مشارکتی داشته‌اند.

تقریب مذاهب بحث کامل "عقلانی" و "اخلاقی" است

وی با طرح این سوال که چرا ما خود را مقید به برگزاری این کلاسهای علمی کرده ایم؟ افزود: چون معتقدیم که بحث تقریب و وحدت یک امر و بحث عقلانی است. همچنین معتقدیم که این موضوع یک موضوع اخلاقی است. و باید مبانی عقلانی و اخلاقی را با آموزش و در کلاس درس بیان کرد.

نخی با اشاره به اینکه توده‌های مردم از لحاظ برقراری ارتباط با یکدیگر مشکلی ندارند، گفت: اگر چه یک فرد "غیر بومی" که دارای یک فرهنگ و ذهنیت متفاوتی است وارد جامعه دارای ترکیب جمعیتی شیعه و سنی شود از روی جهل ناشی از عدم شناخت محیط، تعصب یا از روی خود برتر بینی و مَنیّت که هر سه منطق شیطان است، ممکن است در بین شهروندان بومی آن منطقه تفرقه ایجاد کند.

رئیس اداره اردوهای آموزشی مباحثی که در کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزشی تدریس می‌شود را اینگونه

برشمرد: "بسترهای تحقق وحدت امت اسلامی در تمامی حوزه ها"، "نحوه تعامل میان پیروان مذاهب اسلامی" که ریشه در اخلاقیات و عقلانیت دارد و "رویکردهای عقلانی و اخلاقی بر مبنای وحدت اسلامی ایران".

وی با تاکید بر این مطلب که تا کنون تمامی مطالبی که در زمینه وحدت بیان شده بر پایه نقل_قران و سنت_بوده است، خاطر نشان کرد: پیشنهادی ارائه کردیم بر این مبنا که بحث های صرفاً دینی را بر پایه "عقلانیت" مورد توجه قرار دهیم در واقع از جنبه "انسانی" آن وارد تعامل با دیگران شویم. در واقع تقریب مذاهب اسلامی یک بحث عقلانی و اخلاقی است.

باید با یکدیگر گفت‌وگو کرد

محمدنخی «تکنیک‌های گفتگو» را یکی دیگر از عناوین کلاس های معاونت ایران مجمع عنوان کرد و گفت: یکی از کارگاه‌هایی که به تازگی برگزار شده «نقش فرهنگیان و دانشگاہیان در تحقق تقریب مذاهب اسلامی» و «گسل های مذهبی و خطر ایجاد گسست در امت اسلامی» و همچنین «کارگاه تکنیک های گفتگو و نقش آن در تقریب مذاهب اسلامی» است.

نخی هدف از برگزاری این کارگاه‌ها را ایجاد راهی برای بیان نظرات در محیطی کاملاً آرام و همچنین گفت‌وگو و تعامل بین پیروان مذاهب بیان کرد و افزود: تمامی کلاس‌ها گفتگو محور هستند و چون در کلاس های ما از مذهب کسی سوال پرسیده نمی‌شود طبیعتاً القای مطلبی هم صورت نمی‌گیرد.

وی ادامه داد: بحث هایی مانند جریان شناسی تقریب در دوره معاصر برمدار بیداری اسلامی، کلام تقریبی، دیپلماسی تقریب، جامعه شناسی تقریب، روانشناسی تقریب، تکنیکهای گفتگو و... در کلاس‌ها مطرح می‌شوند.

اهل سنت با وهابیت مرزبندی دارند

این مدرس دانشگاه در ادامه به موضوع "اهل سنت و وهابیت؛ تضاد در گفتمان یا اشتراک" اشاره کرد و گفت: در مناطقی که اکثریت شیعه هستند کلاس هایی برگزار می‌کنیم به این جهت که مردم را متوجه این واقعیت کنیم که اهل سنت با گروه‌های خاصی چون وهابیت مرزبندی دارند. مبنی بر این که آنانی را که سلفی یا تکفیری می‌نامیم تعدد تفکر دارند. یعنی هر کسی که سلفی است لزوماً به معنی "سلفی تکفیری" نیست و کسی که سلفی تکفیری است به معنی "سلفی ارهابی" نیست. وظیفه ما از برگزاری این دست کلاس ها تبیین اینگونه مسائل است.

وی با بیان این مطلب که در تبیین گروه‌های تندروی مذهبی بحث «گروه‌های انحرافی در شیعیان و اهل سنت» مورد بررسی قرار می‌گیرد، گفت: ما در بین شیعیان هم گروه‌های تندروی مذهبی کم نداریم که متأسفانه به مقدسات اهل سنت توهین می‌کنند. توجه داشته باشید که توهین‌های شیعیان به مقدسات اهل سنت به مراتب خطرناک‌تر است، چون مقدسات شیعیان برای اهل سنت هم قابل احترام است.

تغییر رویکرد افراد در پایان دوره‌ها

نخی با تاکید بر اینکه این کلاس‌ها سبب شده دیدگاه و نظرات شیعیان و اهل سنت نسبت به یکدیگر کاملاً تغییر کند، ادامه داد: در پایان کلاس‌ها افرادی بودند که نظر و دیدگاه‌شان نسبت به پیروان مذاهب دیگر کاملاً تغییر کرده بود.

وی ادامه داد: بعضی از کارگاه‌ها به دلیل جذابیتی که برای شرکت‌کنندگان داشت به صورت اردوهای آموزشی برگزار می‌شد. بعد از اتمام دوره‌ها تمامی شرکت‌کنندگان عنوان می‌کردند با وجود اینکه اهل سنت و شیعیان در کنار یکدیگر زندگی می‌کنند ولی برای اولین بار است که در کنار یکدیگر نشسته و به گفتگو می‌پرداختند.

این پژوهشگر و نویسنده با تاکید این مطلب که یکی از پیشنهادهای ما به شیعیان این است که برای شناخت اهل سنت باید از خود اساتید آنان بهره ببرند، افزود: در مقابل هم به اهل سنت این پیشنهاد را می‌دهیم تا برای شناخت بهتر و دقیق‌تر شیعیان به افراد آگاه مراجعه کنند چون مطالبی که در کتاب‌ها نوشته می‌شود کافی نیست و گاهی هم مبهم می‌باشد.

وظیفه ما حفظ وحدت موجود بین مردم است

وی با بیان اینکه شیعه و اهل سنت در کشور ما وجود دارند و این یک واقعیت است، گفت: شیعه و اهل سنت با یکدیگر اختلاف دارند ولی ما نباید از این اختلاف‌های جزئی، هراس داشته باشیم چون «اختلاف» اساس خلقت خداوند است. مثل اختلاف شب و روز، مرد و زن، فصل‌ها، نژادها و حتی اختلاف در سرانگشتان یک دست. پس اختلاف طبیعی است و حتی باعث رشد و تعالی می‌شود اما آنچه مذموم و خطرناک است، تفرقه می‌باشد.

نخی خاطر نشان کرد: شیعه و اهل سنت در کنار یکدیگر به خوبی در ایران و خیلی جاهای دنیازندگی

می‌کنند ولی آیا برخی علما، سیاسیون و مداحان با گفتار و رفتارشان می‌گذارند این وفاق و همدلی مستمر باشد؟ اختلاف خوب است ولی آن چیزی که مذمت شده، «تفرقه» و «ایجاد تفرقه» است. امروزه وظیفه ما حفظ وحدت بین مردم است.

این استاد دانشگاه با بیان اینکه افرادی وجود دارند که به اسم قومیت، مذهب و حتی تفاوت فکر و اندیشه و اختلاف سلیقه دست به تفرقه بین مذاهب می‌زنند، خاطر نشان کرد: با وجود اختلاف بین شیعه و اهل سنت، اشتراکات موجود بین آنان بیشتر است. هر دینی سه بخش اخلاقیات، فقهیات و بحث های کلامی و اعتقادی دارد. شیعه و سنی در بحث اخلاقیات صددرصد باهم مشترک هستند. در بحث فقه هم بیش از ۹۵درصد مشترک هستند. حتی در بخش عقیدتی شیعه و اهل سنت ۸۵ درصد یا بیشتر با یکدیگر مشترک هستند.

وی ادامه داد: اگر اختلافی هم هست باید در مجامع علمی و با گفتگو و البته با سعه صدر و رعایت ادب اختلاف مذاکره و حل شود و حتی اگر هم حل نمی‌شود باید همدیگر را در این موارد اختلافی معذور بدانیم.

نخی در پایان خاطرنشان کرد: امیدواریم رویکرد آموزش محور در مباحث تقریبی در مجمع و نهادهای علمی و فرهنگی دیگر استمرار یابد تا شاهد شکوفایی و رویش فرهنگی و تمدنی در میان جوامع اسلامی با معیار عقلانیت و اخلاق باشیم.